

İŞTE İSTANBUL'UN TEKNOLOJİ HARİTASI

Girişimcilerin önündeki en önemli engel ileri aşama sermayeye ve teknik yeteneğe erişim. Girişimcilik ekosisteminin sağlıklı bir şekilde gelişmeye devam edebilmesi için Ar-Ge ve diğer Startup desteklerinin birbirinden ayrılarak yeniden düzenlenmesi, teknoparklara ilişkin düzenlemelerin gözden geçirilmesi ve çalışan hisse opsiyonu konusundaki yasal düzenlemelerin ele alınması gerekiyor.

Endeavor Türkiye ve Endeavor Global'in araştırma birimi Endeavor Insight bir araya gelerek 2019 yılındaki İstanbul teknoloji girişimciliği ekosistemini ele alan bir çalışma gerçekleştirdi. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda çalışan İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA) işbirliğiyle gerçekleştirilen çalışmanın ana destekçisi Eczacıbaşı Topluluğu oldu.

Endeavor Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı Emre Kurttepel, Teknoloji Ekosistemi Haritası hakkında, "Endeavor bugüne kadar Türkiye'de 66 girişimci şirkete destek verdi ve bu girişimciler Türkiye ekonomisine 3 milyar dolardan fazla değer yarattı. Bu şirketlerin satın alınması sonucunda 3,3 milyar dolarlık kaynak Türkiye ekonomisine eklendi. İstanbul Teknoloji Ekosistemi haritasını daha önce 2012 ve 2014 yıllarında çıkararak İstanbul'daki girişimcilerin birbirlerine ve ekosisteme olan etkilerini ölçmüştük. 2019 yılında yaptığımız çalışmanın iki önemli noktası bulunuyor: Öncelikle bu çalışma, kapsamı ve katılımcı sayısı açısından ilk ikisinden ayrılıyor, ikincisi ise bize ekosistemi geliştirmemize adına atmamız gereken çok değerli noktaları, daha derin bir şekilde sunuyor. Bu çalışmada, girişimcilerin bir ekosisteminin oluşmasında kendi başlarına ne denli büyük etkileri olduğunu, yaptıkları yatırımlar, mentörlükler, rol modeli olmaları gibi birçok farklı etkileşimde görebiliyoruz. Teknoloji Ekosistemi Haritası, Endeavor olarak Etkin Girişimcilere odaklanmamızdaki gerekliliğin defalarca altını çizen, çok değerli bir çalışma. Tüm kurumlar olarak bu çalışmayı iyi inceleyerek doğru adımlar atmamız, girişimcilere daha iyi bir ortam sunmamıza yol açacak" dedi.

"BUGÜNE KADAR BİRÇOK PROJEYE DESTEK VERDİK"

İSTKA Genel Sekreteri İsmail Erkam Tüzgen raporla ilgili şunları söyledi: "İstanbul Kalkınma Ajansı olarak 2010 yılından bugü-

Endeavor Türkiye Yönetim Kurulu Başkanı Emre Kurttepel, "Teknoloji Ekosistemi Haritası, Endeavor olarak Etkin Girişimcilere odaklanmamızdaki gerekliliğin defalarca altını çizen, çok değerli bir çalışma. Tüm kurumlar olarak bu çalışmayı iyi inceleyerek doğru adımlar atmamız, girişimcilere daha iyi bir ortam sunmamıza yol açacak" dedi.

ne kadar İstanbul girişimcilik ekosisteminin gelişimine yönelik birçok projeye destek verdik. Desteklerimizde odağımız hep teknoloji tabanlı, yenilikçi ve yaratıcı girişimler oldu. İstanbul'un bu nitelikteki girişimler için uluslararası bir çekim merkezi olabilmesi en önemli hedeflerimizden biri. Bu hedefe ulaşabilmemiz için girişimcilik ekosistemimizin tüm aktörleri ile İstanbul'u küresel kentler arasında öne çıkaracak strateji ve politikalar geliştirmemiz önem arz ediyor. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyetlerini sürdüren Ajansımız, bu özel çalışmayı İstanbul'da teknoloji girişimcilerinin karşılaştıkları temel zorluklar ve fırsatların tespit edilmesi ve ekosistem aktörleri arasındaki etkileşimin ortaya konması amacıyla desteklemiş bulunuyor. Önümüzdeki süreçte de İstanbul'un uluslararası bir girişimcilik merkezi olmasına yönelik verdiğimiz destekler artarak sürecek" diye konuştu.

EKOSİSTEM BÜYÜMEYE DEVAM EDİYOR

Bu çalışma sonucunda hazırlanan İstanbul Teknoloji Ekosistemi Raporu ile girişimciler açısından sektörün durumu, güçlü ve zayıf yönleri değerlendirildi. İstanbul'da kurulu 865 teknoloji girişimcisinin açık verileri ile 200 teknoloji girişimcisi ve 20 kadar da yatırımcı ve destek kuruluşuyla birebir görüşmeler yapılarak yürütülen çalışma, İstanbul teknoloji girişimciliği ekosisteminin büyümeye devam ettiğini; ancak son bir kaç yılda büyüme hızında düşüş yaşandığını gösterirken, girişimcilerin önündeki en büyük engelin sermaye ve teknik yeteneğe erişim ile yasal düzenlemeler olduğuna işaret etti.

Yüksek büyüme oranına sahip şirketler ise çoğunlukla e-ticaret, SaaS ve ödeme altyapısı alanlarında faaliyet gösteren şirketler olarak öne çıkıyor. Öte yandan İstanbul'un girişimci destekleme altyapısının hızla büyümekte olduğu, 2010 yılında 5 olan destekleyici kurum sayısının, 2019 sonunda 80'nin üzerine çıktığı görülüyor. İstanbul'da her yerli 12 teknoloji girişimi için bir kuluçka ve hızlandırma merkezi düşüyor.

Çalışmada girişimcilerin karşılaştığı en büyük sorunlardan birinin de ilgili mevzuatın yetersizliği olduğu belirtiliyor. Görüşme yapılan katılımcıların yüzde 50'den fazlası bunun ciddi veya çok ciddi bir sorun olduğunu düşünüyor. Girişimciler özellikle yetenekli çalışanların elde tutulmasına ilişkin düzenlemelerin yetersiz olduğunu ifade ediyor. Çalışan hisse opsiyonu ve iş gücünün geri dönüşü için mali teşvikler gibi yasal

TEKNOLOJİ GİRİŞİMCİLİĞİ EKOSİSTEMİ BÜYÜMEYE DEVAM EDİYOR: İstanbul'da kurulu 865 teknoloji girişimcisinin açık verileri ile 200 teknoloji girişimcisi ve 20 kadar da yatırımcı ve destek kuruluşuyla birebir görüşmeler yapılarak yürütülen çalışma, İstanbul teknoloji girişimciliği ekosisteminin büyümeye devam ettiğini; ancak son bir kaç yılda büyüme hızında düşüş yaşandığını gösterirken, girişimcilerin önündeki en büyük engelin sermaye ve teknik yeteneğe erişim ile yasal düzenlemeler olduğuna işaret etti.

düzenlemelerin yapılması isteniyor. Girişimciler için farklı yapılandırılmış desteklerin çıkarılması ve bunların Ar-Ge teşviklerinden ayrı tutulması ise başka bir konu olarak öne çıkıyor. Ar-Ge teşviklerindeki kısıtlayıcı yaklaşımların girişimcilerin hızlı ve değişime alışkın yapılarına uyum sağlamadığı düşünülüyor.

GÜÇLÜ NETWORK, ANA UNSURLARDAN BİRİ

Deneyimli girişimcilerin bu tecrübelerini melek yatırımcı ve mentor olarak ekosisteme aktarmaları, İstanbul'un en önemli avantajlarından biri. İstanbul'da bulunan 865 teknoloji Startup'ı incelendiğinde, deneyimli bir girişimciyle bağlantısı bulunan bir şirketin yüzde 50'nin üzerinde bir büyüme performansına sahip olduğu gözleniyor. Sektördeki yaklaşık 865 teknoloji şirketinin 186'sı seri girişimcilik, geçmiş iş deneyimi ve/veya melek yatırımcılık yoluyla en az bir

diğer şirketle ilişkili. Akran ilişkileri de son derece güçlü, kurucuların yüzde 74'ü, şehirde görüşmek istedikleri herhangi bir kurucunun telefon numarasına aynı gün erişebileceğini belirtiyor. Öte yandan şirketlerini belli bir ölçüğe ulaştıran girişimciler, kurdukları şirketten elde ettikleri kaynağı ekosisteme geri vererek yeni nesil girişimcilere destek oluyor. İstanbul'da, 100 ve üzeri çalışanı olan girişimcilerin desteklediği girişimlerin ölçeklenme oranının 2 kat daha fazla olduğu gözlemleniyor.

İSTİHDAMA 25 BİN KATKI

2019 yılı itibarıyla İstanbul'da kurulmuş veya genel merkezi İstanbul'da yer alan yaklaşık 865 teknoloji şirketi bulunuyor. Bu şirketler 25 binden fazla çalışana tam zamanlı ve kalıcı istihdam sağlıyor. Öte yandan istihdama katkının çoğu büyük şirketlerden geliyor. Bu istihdamın yüzde 68'i, minimum 50 çalışana sahip 107 yerli teknoloji şirketin-

İSTKA Genel Sekreteri İsmail Erkam Tüzgen, "Ajansımız, bu özel çalışmayı İstanbul'da teknoloji girişimcilerinin karşılaştıkları temel zorluklar ve fırsatların tespit edilmesi ve ekosistem aktörleri arasındaki etkileşimin ortaya konması amacıyla desteklemiş bulunuyor. Önümüzdeki süreçte de İstanbul'un uluslararası bir girişimcilik merkezi olmasına yönelik verdiğimiz destekler artarak sürecek" diye konuştu.

den geliyor. İstanbul Teknoloji Ekosistemi Haritası, verilerden ve görüşmelerden yola çıkarak sonuç odaklı öneriler de sunuyor.

ÜSTÜN PERFORMANSLI GİRİŞİMCİLERE DESTEK VERMEYE ODAKLANILMALI

Üstün performanslı şirketler, sektördeki görünüşleri ve kurucularının iş deneyimi açısından düşük performanslı şirketlerden ayrılıyor. Bu şirketler çoğunlukla e-ticaret, ödeme altyapısı ve analitik alanlarında faaliyet gösteriyor.

GİRİŞİMCİ DESTEKLEME ALTYAPISI HIZLA BÜYÜYOR:

Yüksek büyüme oranına sahip şirketler ise çoğunlukla e-ticaret, SaaS ve ödeme altyapısı alanlarında faaliyet gösteren şirketler olarak öne çıkıyor. Öte yandan İstanbul'un girişimci destekleme altyapısının hızla büyümekte olduğu, 2010 yılında 5 olan destekleyici kurum sayısının, 2019 sonunda 80'nin üzerine çıktığı görülüyor. İstanbul'da her yerli 12 teknoloji girişimi için bir kuluçka ve hızlandırma merkezi düşüyor.

YENİ NESİL BAŞARILI GİRİŞİMCİLER EKOSİSTEME GERİ VERMEYE TEŞVİK EDİLMELİ

Geçmiş yıllarda yaşanan büyümenin sıralarından biri, büyümeyi başarmış girişimcilerin diğer girişimcilerin de büyümesini desteklemesi. Son dönemde ise belirli bir ölçüğe ulaşabilen şirket sayısı oldukça az, şirketler daha erken dönemlerde ve daha düşük fiyatlara satılıyor ve çalışanlar başka fırsatları kovalamak üzere işlerinden ayrılıyorlar. Bu zorlu ortamda, destek kuruluşlarının çok daha fazla sayıda büyük ölçekli yeni şirketi, kaynaklarını bir sonraki nesle yatırıma teşvik etmesi gerekiyor. Bu sayede, toplu-

luğun geçmişte başarıya ulaşmasına imkan veren network faaliyeti etkisini kaybetmeyecek. Destek kuruluşları girişimcilere yönetimlerinde yer vermeye devam etmeli, kurum olarak etkilerini ölçmeli ve üstün performanslı girişimcilerin şirketlerini ölçeklendirmeye çalışırken hangi güçlüklerle karşılaştıklarına kulak vermeli.

YERLİ YATIRIMCI FAALİYETLERİ ARTIRILMALI

Son dönemde yaşanan olumsuz ekonomik gelişmeler Türkiye'ye yurtdışından sermaye girişini olumsuz etkiledi. Ancak Türkiye, güçlü yerel kaynaklara ve girişimciler için büyüme alanı yaratma potansiyeline de sahip. Kamu sektörü, özel sektör ve teknoloji girişimcilerini desteklemek isteyen karar vericilerin, İstanbul'daki sermayeyi büyütme gayret etmeleri gerekiyor.

İstanbul'un teknik yetenek için önemli bir

DENEYİMLİ GİRİŞİMCİLER AVANTAJ SAĞLIYOR: Deneyimli girişimcilerin bu tecrübelerini melek yatırımcı ve mentor olarak ekosisteme aktarmaları, İstanbul'un en önemli avantajlardan biri. İstanbul'da bulunan 865 teknoloji Startup'ı incelendiğinde, deneyimli bir girişimciyle bağlantısı bulunan bir şirketin yüzde 50'nin üzerinde bir büyüme performansına sahip olduğu gözleniyor.

rekabet avantajı olmakla beraber, teknoloji sektöründe insan kaynağı az olup, giderek azalmaya devam ediyor. Yetenekleri İstanbul'da tutmak ve onların gelişimine destek olmak, teknoloji girişimciliği ekosisteminin birincil önceliği olmak durumunda. Geçmişte yürütülen Endeavor Insight araştırmalarında, çalışan hisse opsiyonlarına ilişkin kapsamlı yönetmeliklerin ve insan kaynağının geri döndürülmesine yönelik mali teşviklerin, çalışanların istihdamı ve bu istih-

damin korunmasında önemli birer araç olduğu ortaya konulmuştu.

Kamu sektörü ve özel sektördeki karar verici merciler, büyüyen şirketler için çalışan istihdamının desteklenmesine yönelik kapsamlı bir çerçeve oluşturacak politikalar üretmeye çalışmalı. Bu çalışmanın bir parçası olarak yetkililer, verilen startup desteğini, hızlı büyümeyi arzulayan startup'lara uygun olmayan Ar-Ge destek stratejilerinden ayırmaya da gayret etmeli.